

คู่มือหรือมาตรฐานการจัดทำ มาตรฐานการศึกษาของชาติ

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือหรือมาตรฐานการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ

๑. บทนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นองค์กรหลักด้านการจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาของชาติ ประสานการจัดทำข้อเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ มีพันธกิจตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และกฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ๖ ประการ ได้แก่ ๑) จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการ ศาสนา วัฒนธรรมและกีฬากับการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรด้านการศึกษาของชาติ ๒) ประสานการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ ๓) วิจัยและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้และภูมิปัญญาของชาติ ตลอดจนเก็บรวบรวม และพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนา นโยบายและแผนการศึกษาของชาติ ๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และ ๖) ปฏิบัติงานอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสภาการศึกษา และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับหน่วยงาน องค์กรหลัก และบุคคลผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของประเทศ

ในระยะแรก (ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๓) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้พัฒนามาตรฐานการศึกษา เพื่อใช้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น และพัฒนาเป็น “มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ หลังจากนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับหน่วยงาน องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ปี ๒๕๔๕-๒๕๔๗ และคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ ได้ให้ความเห็นชอบ “มาตรฐานการศึกษาของชาติ” และให้หน่วยงานด้านการศึกษาทุกระดับ นำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ต่อมา สภาวการณ์ของประเทศและสถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างผันผวน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม กฎหมาย การเมือง สภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมถึงกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป กอปรกับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นฐานในการประเมินผลมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงมีการทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ขึ้น เพื่อให้มาตรฐานการศึกษาของชาติเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าว โดยจัดทำ

ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ ฉบับ พ.ศ. .... ขึ้น ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ กฎหมาย ยุทธศาสตร์และแผนงานทั้งหลายเหล่านี้ ต่างมีอุดมการณ์ เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งยังคาดหวังให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา สามารถเป็น ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยศึกษาวิเคราะห์ เอกสารจัดการประชุมระดับความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้กระบวนการประชุมเครือข่าย การประเมินผล และการจัดทำประชาพิจารณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ปรับปรุง ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ เสนอเข้า คณะกรรมการสภาการศึกษาพิจารณา ก่อนเสนอเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป ทั้งนี้ ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ มีมติให้ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมาตรฐานการศึกษาของชาติ เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย ๔.๐ ที่แตกต่างกันตามบริบทของท้องถิ่นและของ สถานศึกษา สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกมิติ มาตรฐานการศึกษาของชาติจึงเป็นมาตรฐาน ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามบริบท ระดับ และประเภทการศึกษา โดยมาตรฐานการศึกษาของชาติ กำหนดผ่านกรอบ (framework) ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand) ให้บุคคลมีคุณลักษณะขั้นต่ำ ๓ ด้าน คือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยให้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษาเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้อง เพื่อให้สามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้อง เชื่อมโยงและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และให้ทุกกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาใน แต่ละระดับและประเภทการศึกษา การส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพ การศึกษา เพื่อยกระดับการศึกษาของไทยได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้ สามารถดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มุ่งสู่การเป็นระบบราชการ ๔.๐ ที่เชื่อมโยงกับ PMQA หมวด ๖ การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ โดยมีกระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงตั้งแต่ต้นจนจบทั้งภายในและส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงได้จัดทำคู่มือ การปฏิบัติงาน “กระบวนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการจัดทำ มาตรฐานการศึกษาของชาติ ฉบับต่อไป สำหรับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานให้สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ให้ อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของหน่วยงาน อนึ่ง สำนักมาตรฐานการศึกษาและ พัฒนาระบบเรียนรู้ได้นำแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติตามคู่มือดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการ จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.๒๕๖๑ ด้วย

๒. วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือ

๒.๑ เพื่อจัดทำคู่มือกระบวนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่มีสาระ รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน กระบวนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติที่สามารถใช้เป็นแนวปฏิบัติได้

๒.๒ เพื่อให้ส่วนราชการมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ที่แสดงถึงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานของกิจกรรม/กระบวนการต่าง ๆ ของหน่วยงาน และสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่มุ่งไปสู่การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลงานที่ได้มาตรฐานเป็นไปตามเป้าหมาย ได้ผลิตผลหรือการบริการที่มีคุณภาพ และบรรลุข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการ

๒.๓ เพื่อเป็นหลักฐานแสดงวิธีการปฏิบัติงานที่สามารถถ่ายทอดให้กับผู้เข้ามาปฏิบัติงานใหม่ พัฒนาการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ และใช้ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งแสดงหรือเผยแพร่ ให้กับบุคคลภายนอก หรือผู้ให้บริการ ให้สามารถเข้าใจและใช้ประโยชน์จากกระบวนการที่มีอยู่เพื่อขอรับบริการที่สอดคล้องกับความต้องการ

๓. ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงาน กระบวนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ ใช้กระบวนการสร้างคุณค่างาน การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้จัดทำเป็นขั้นตอนครอบคลุมตั้งแต่ ขั้นตอนที่ ๑ การจัดทำกรอบแนวคิดการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.... ขั้นตอนที่ ๒ การยกร่าง “มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ....” ขั้นตอนที่ ๓ การปรับปรุง ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. .... ขั้นตอนที่ ๔ กระบวนการพิจารณาให้ความเห็นชอบ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. .... เพื่อให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องใช้ดำเนินงานในภารกิจขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติต่อไป

๔. คำจำกัดความ

“มาตรฐานการศึกษา” หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย ๔.๐ เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

“มาตรฐาน” หมายถึง สิ่งที่เป็นเกณฑ์สำหรับเทียบกำหนด ทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ

“ผู้ทรงคุณวุฒิ” หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์สูงทางด้านการศึกษา ด้านมาตรฐานการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล

“คณะกรรมการสภาการศึกษา” หมายถึง องค์กรคณะบุคคลที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ในหมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา ๓๓ ซึ่งคณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ พระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น และกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน โดยมีเลขาธิการสภาการศึกษาเป็น กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการสภาการศึกษามีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (๑) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติ บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ (๒) พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (๓) พิจารณาเสนอนโยบายและแผน ในการสนับสนุน

ทรัพยากรทางการศึกษา (๔) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และ (๕) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการศึกษา

“หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” หมายถึง หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย ภาคเอกชน และหน่วยราชการอื่น ๆ ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาแต่ละประเภทและแต่ละระดับ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ฯลฯ

“การศึกษา” หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายถึง การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

“การศึกษาตลอดชีวิต” หมายถึง การศึกษาเกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“สถานศึกษา” หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“การประกันคุณภาพภายใน” หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

“ผู้บริหารการศึกษา” หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ

“มาตรฐานการปฏิบัติงาน” (Performance Standard) หมายถึง ผลการปฏิบัติงานในระดับใดระดับหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่น่าพอใจ หรืออยู่ในระดับที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ทำได้ โดยจะมีกรอบในการพิจารณากำหนดมาตรฐานหลาย ๆ ด้าน อาทิ ด้านปริมาณ คุณภาพ ระยะเวลา ค่าใช้จ่าย หรือพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน

“พันธกิจ” หมายถึง ขอบเขต ภารกิจ บทบาทหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อกำหนดต่าง ๆ รวมทั้งที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ หรือบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกระทรวง/หน่วยงานอย่างชัดเจน รวมถึงกฎหมาย/มติตามคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน

“ภารกิจ” หมายถึง งานที่ต้องดำเนินการตามหน้าที่ และที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนดต่าง ๆ หรือที่ได้รับมอบหมาย

“สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้” หมายถึง สำนักตามโครงสร้างของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) จัดทำกรอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ และประสานการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ รวมถึงการประกันคุณภาพการศึกษา ในทุกระดับ ประเภท และระบบการศึกษา

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา

(๓) ศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคลทุกกลุ่ม รวมทั้งบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

(๔) ศึกษาวิเคราะห์ และพัฒนาองค์ความรู้ ตลอดจนศึกษาวิจัยเชิงนโยบายที่สนับสนุนมาตรฐานการศึกษา การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่

(๕) ประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อให้เกิดการนำนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติ

(๖) ให้คำแนะนำ เสนอความเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา นโยบาย แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา รัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรี ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๗) ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของสมัชชาการศึกษาระดับจังหวัด และจัดทำรายงาน

(๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย การแบ่งส่วนโครงสร้างภายใน แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ๑ ฝ่าย ดังนี้

๑. กลุ่มมาตรฐานการศึกษา

๒. กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้

๓. กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการมีส่วนร่วมและการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

๔. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

๕. หน้าที่ความรับผิดชอบ

๕.๑ การดำเนินโครงการมาตรฐานการศึกษาของชาติในระยะแรก ผู้เกี่ยวข้องหลัก มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๕.๑.๑ รองเลขาธิการสภาการศึกษา: ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ และบริหารจัดการ การติดตาม กำกับ ดูแล การดำเนินการของสำนัก พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ต่อเลขาธิการสภาการศึกษา

๕.๑.๒ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาฯ: ดำเนินการตามข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของรองเลขาธิการสภาการศึกษา โดยมอบหมาย ให้คำปรึกษา ชี้แจงรายละเอียดการดำเนินการในทุกขั้นตอนแก่กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา รวมถึงการกำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เสนอต่อเลขาธิการสภาการศึกษา และรองเลขาธิการสภาการศึกษา

๕.๑.๓ กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา: ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย จัดทำแผนงาน/กิจกรรมของโครงการ เพื่ออนุมัติต่อเลขาธิการ (แผนงาน/โครงการ ควรประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ขอบเขตการดำเนินงาน วิธีการดำเนินงาน แผนการดำเนินงาน งบประมาณ ประโยชน์ที่ได้รับ)

๕.๒ กระบวนการจัดทำและพัฒนามาตรฐานการศึกษา ฉบับร่าง ในกระบวนการนี้ผู้เกี่ยวข้องหลัก มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๕.๒.๑ เลขาธิการสภาการศึกษา: เป็นประธานการประชุมหน่วยงาน ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ วางแผน สั่งการ เพื่อยก ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ

๕.๒.๒ รองเลขาธิการสภาการศึกษา: ร่วมพิจารณา ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อมูลและ ประเด็นต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของเลขาธิการสภาการศึกษา

๕.๒.๓ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาฯ: ร่วมพิจารณา ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และรายงานต่อที่ประชุม เกี่ยวกับ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พร้อมนำเสนอข้อมูลประกอบ อาทิ รายงาน สภาพปัจจุบัน ข้อคิดเห็นที่สำรวจได้ รายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงที่ผ่านมา นโยบายของหน่วยงานภายใน ภายนอกกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของเลขาธิการสภาการศึกษา

๕.๒.๔ กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา: ออกแบบเครื่องมือในการติดตามประเมินผลการจัดการ การศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของ คนไทยที่พึงประสงค์ ประสานการจัดจ้างนักวิจัยเพื่อเก็บข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ร่วมกับ ผลการประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผลจากการ วิจัยแนวทางการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อยก ร่าง มาตรฐาน การศึกษาของชาติ รวมถึงจัดการประชุมประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ที่มีต่อ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ

๕.๒.๕ นักวิจัย: ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์

๕.๓ กระบวนการพิจารณาให้ความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษา ในกระบวนการนี้ผู้เกี่ยวข้อง หลักมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๕.๓.๑ เลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการสภาการศึกษา กลั่นกรอง นำเสนอปรับปรุง แก้ไข ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามความเห็น/ข้อเสนอแนะของที่ประชุม พิจารณา รายงานการประชุมและมติที่ได้จากที่ประชุม หากมติไม่เห็นด้วยกับร่างข้อเสนอนโยบาย ให้นำเข้าสู่วาระการประชุม ในข้อ ๕.๒ ใหม่ และหากมีมติเห็นชอบ ให้นำเข้าสู่วาระการประชุมที่ ๕.๓.๒ นอกจากนี้ควรรายงานความก้าวหน้า การดำเนินการจัดทำ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ (ที่อยู่ระหว่างดำเนินการ) เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา

๕.๓.๒ คณะกรรมการสภาการศึกษา: พิจารณาและชี้ขาดว่า ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่นำเสนอควรนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีหรือไม่ หรือ ควรทบทวนอีกครั้งก่อนนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้ง ให้คำชี้แนะ คำปรึกษาในเชิงวิชาการ

๕.๓.๓ รองเลขาธิการสภาการศึกษาและผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาฯ: จัดเตรียม ข้อมูลประกอบการจัดทำ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ รวมถึงดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการ สภาการศึกษาหรือที่ได้รับมอบหมาย และรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่องต่อเลขาธิการ สภาการศึกษา

๕.๓.๔ กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา: ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจในข้อ ๕.๓.๑-๕.๓.๓ และมติที่ประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษา โดยรายงานผลการดำเนินงานจัดทำและพัฒนา ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ ต่อผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาฯ รองเลขาธิการ และเลขาธิการฯ

๕.๓.๕ กลุ่มกิจการสภาการศึกษา: บริหารและจัดการประชุมกรรมการสภาการศึกษา เพื่อพิจารณา ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ จัดทำรายงานการประชุม สรุปมติที่ได้จากที่ประชุม และแจ้งเวียน ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ รวมถึงภารกิจต่าง ๆ ตามที่เลขานุการ สภาการศึกษาหรือคณะกรรมการศึกษามอบหมาย

๕.๔ กระบวนการเสนอ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ในกระบวนการนี้ผู้เกี่ยวข้องหลักมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๕.๔.๑ เลขาธิการสภาการศึกษา: เสนอ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติที่ผ่านความเห็นชอบของ คณะกรรมการสภาการศึกษา ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๕.๔.๒ รองเลขาธิการ: พิจารณาความครบถ้วนของข้อมูลใน ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ สำนักมาตรฐานการศึกษาฯ ได้ปรับปรุง/ปรับแก้ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษา และรายงานต่อ เลขาธิการฯ

๕.๔.๓ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาฯ: พิจารณาประเด็นที่ต้องปรับปรุง ปรับแก้ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษา พร้อมมอบหมายให้กลุ่มงาน มาตรฐานการศึกษาปฏิบัติงาน และรายงานต่อรองเลขาธิการและเลขาธิการสภาการศึกษา

๕.๔.๔ กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา: ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย และมติที่ประชุม ของคณะกรรมการสภาการศึกษา จัดทำรายงานผลการดำเนินงานจัดทำ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ ต่อผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาฯ

๕.๕ กระบวนการเสนอ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติต่อคณะรัฐมนตรี ในกระบวนการนี้ ผู้เกี่ยวข้องหลักมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๕.๕.๑ คณะรัฐมนตรี: พิจารณาและให้ความเห็น ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการนำเสนอ

๕.๕.๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ: นำเสนอ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ ต่อคณะรัฐมนตรี

๕.๕.๓ เลขาธิการสภาการศึกษา: สนับสนุนข้อมูลประกอบการจัดทำ ร่าง มาตรฐานการศึกษา ของชาติ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๕.๕.๔ รองเลขาธิการ : พิจารณาความครบถ้วนของข้อมูลใน ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่จะนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

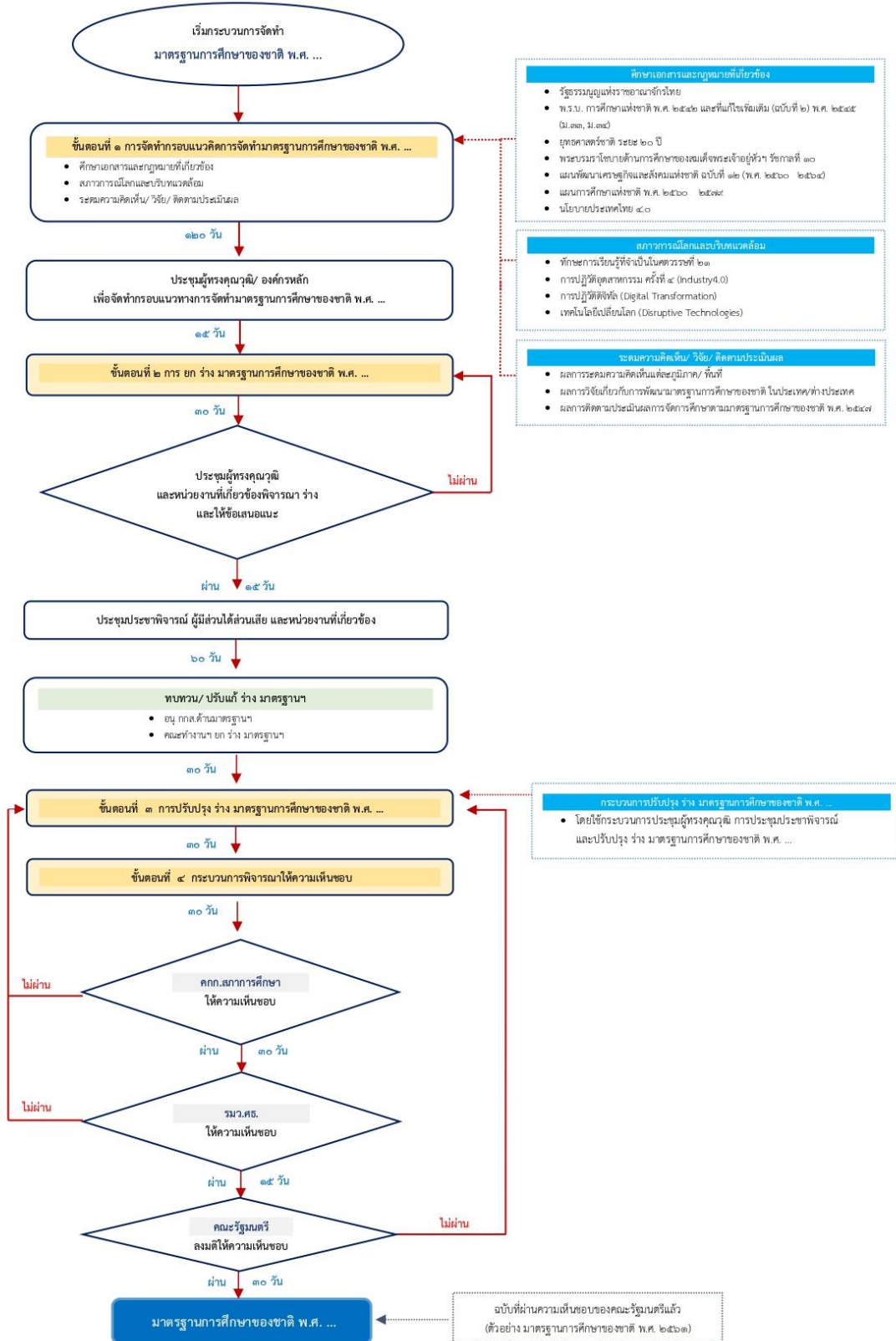
๕.๕.๕ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาฯ และกลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา: จัดเตรียม ข้อมูลและเอกสาร ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ

๖. Work Flow กระบวนการ

สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้ ได้ดำเนินงานกระบวนการจัดทำมาตรฐาน การศึกษาของชาติ พ.ศ. .... โดยสรุปขั้นตอนกระบวนการตาม Work Flow ดังแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพ กระบวนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ...

๗. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ มีการดำเนินงานประกอบด้วยขั้นตอนหลัก คือ การศึกษาเอกสารและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิและองค์กรหลัก วางกรอบแนวคิด เพื่อสังเคราะห์ข้อมูล ยก ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ... การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ร่าง มาตรฐานการศึกษาฯ การประชุมประชาพิจารณ์ ร่าง มาตรฐานการศึกษาฯ การนำเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา การนำเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และการนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศใช้ โดยสรุปขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๗.๑ ขั้นตอนที่ ๑ การจัดทำกรอบแนวคิดการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ....

กระบวนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ เริ่มต้นจากการศึกษาเอกสารและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ สาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๑ และ ๓๔ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ ๑๐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ นโยบายประเทศไทย ๔.๐ และบทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับการวิเคราะห์สภาพการณ์ทั่วโลกและบริบทที่เปลี่ยนแปลงของประเทศไทย รวมถึงดำเนินการจัดการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้แทนหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละภูมิภาคในประเด็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย และรายงานผลการศึกษาการพัฒนา มาตรฐานการศึกษาของชาติและการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ รวมถึงผลการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย และระดับอุดมศึกษา

นอกจากนี้ ดำเนินงานศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารรายงานการวิจัย องค์ความรู้ทั้งของไทยและต่างประเทศ รายงานผลการดำเนินงานโครงการที่เกี่ยวข้อง อาทิ ทักษะที่จำเป็นของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของประเทศในทวีปอเมริกา ยุโรปและออสเตรเลีย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา สหราชอาณาจักรอังกฤษ นิวซีแลนด์ และฟินแลนด์ ประเทศภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐเกาหลี สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน และประเทศญี่ปุ่น รวมทั้งการพัฒนา มาตรฐานการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมา

จากนั้นสรุปแนวคิด ความคิดเห็นจากการระดมความคิดเห็น ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยและผลการประเมินเพื่อใช้เป็นแนวทางในการยก ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ หลังจากนั้นจัดให้มีการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ (ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์และเชี่ยวชาญด้านการศึกษา ด้านการจัดทำมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ฯลฯ) พิจารณากำหนดกรอบการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ....

๗.๒ ขั้นตอนที่ ๒ การยก ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ...

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ดำเนินงานจัดการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้แทนหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละภูมิภาค จำนวน ๘ ครั้ง เพื่อรับฟังข้อมูลและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้บริหารหน่วยงานระดับนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปฏิบัติ ตลอดจนหน่วยงานภาคเอกชน องค์กรภาคประชาสังคม

การติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย และระดับอุดมศึกษา และศึกษาสภาพบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษา ในมิติเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งพันธะกรณีระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบรรณไว้กับองค์การระหว่างประเทศ นอกจากนี้ กฎหมาย ระเบียบ นโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศในระดับต่าง ๆ เพื่อให้มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ รองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกศตวรรษที่ ๒๑

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยในอนาคต โดยร่วมกับศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้า โพล” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้ทราบความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยในอนาคต โดยมีเนื้อหาครอบคลุม ๓ ประเด็น ประกอบด้วย (๑) คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง และจุดอ่อนของคนไทยในปัจจุบัน (๒) คุณลักษณะของคนไทยที่ต้องการในอนาคต ๑๐ ปีข้างหน้า และ (๓) คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ตามนโยบายประเทศไทย ๔.๐

นอกจากนี้ดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูล ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. .... กับ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา นำมาวิเคราะห์ จัดทำตารางแสดงผลการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ ร่วมกับผลการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และยก ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. .... (ฉบับแรก)

๗.๓ ขั้นตอนที่ ๓ การปรับปรุง ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ....

๗.๓.๑ การจัดทำ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. .... โดยใช้กระบวนการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุมประชาพิจารณ์

ภายหลังจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ยก ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. .... เสร็จสิ้น จึงได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. .... จำนวน ๗ ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมครั้งละ ๑๒๐ คนโดยประมาณ จากนั้นจึงปรับแก้ไขให้มีความเหมาะสมเพื่อสร้างความชัดเจน ความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และหน่วยงานผู้จัดการศึกษา

๗.๓.๒ การทบทวน ปรับแก้ไข ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ....

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างมาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่เน้นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีการทบทวน ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. .... เตรียมเสนอพิจารณาให้ความเห็นขอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และคณะรัฐมนตรี รวมถึงทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ กอปรกับความเห็นจากการประชุมหารือกับผู้เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูล ความคิดเห็นและข้อเสนอดังกล่าวมาประกอบการปรับปรุง ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. .... ในรูปของกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE) ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนเมื่อได้รับการศึกษา หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า คุณลักษณะคนไทย ๔.๐ ประกอบไป

ด้วย ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยมีคุณธรรมและค่านิยมร่วม เป็นฐานในการพัฒนาตน

๗.๔ ขั้นตอนที่ ๔ กระบวนการพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๗.๔.๑ กระบวนการพิจารณาให้ความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษา

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องในการจัดทำ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ จำนวน ๕๐ ชุด เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษา ซึ่งผลการพิจารณาของที่ประชุมจะมีมติใน ๒ ลักษณะ คือ

(๑) กรณี ไม่ผ่านความเห็นชอบ : สำนักมาตรฐานการศึกษาฯ จะต้องทบทวนและปรับแก้ ร่าง มาตรฐานการศึกษาฯ ตามความเห็นของที่ประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษา

(๒) กรณี ผ่านความเห็นชอบ : สำนักมาตรฐานการศึกษาฯ จะต้องนำ ร่าง มาตรฐานการศึกษาฯ เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการต่อไป (ดำเนินการตามกระบวนการเสนอเรื่องเข้า ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี)

๗.๔.๒ กระบวนการเสนอ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ... ต่อรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักมาตรฐานการศึกษาฯ โดยดำเนินการจัดทำเอกสาร (๑) บันทึกข้อความถึงเลขาธิการสภา การศึกษา ลงนามในหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (๒) หนังสือราชการภายนอก เสนอรองนายกรัฐมนตรี ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และ (๓) หนังสือราชการภายนอก เสนอเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงนาม โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๗.๔.๓ กระบวนการเสนอเอกสาร ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ ต่อคณะรัฐมนตรี

เลขาธิการสภาการศึกษาและสำนักมาตรฐานการศึกษาฯ เจ้าของเรื่องต้องเป็นหลักในการ สนับสนุนข้อมูลให้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยจัดเตรียมสำเนา จดหมาย พร้อมเอกสาร ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสภาการศึกษา จำนวน ๑๐๐ ชุด ส่งไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ผลการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ (๑) ไม่ผ่าน และ (๒) ผ่าน

กรณีที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ (ผ่าน) : สำนักมาตรฐานการศึกษาฯ ผู้เป็นเจ้าของเรื่อง จัดทำเอกสาร มาตรฐานการศึกษาของชาติ ฉบับสมบูรณ์ เพื่อเผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรณีที่คณะรัฐมนตรีไม่ผ่านความเห็นชอบ : สำนักมาตรฐานการศึกษาฯ ต้องดำเนินการทบทวน ปรับแก้ตามความเห็นของคณะรัฐมนตรี โดยเข้าสู่กระบวนการที่ ๗.๓.๒ , ๗.๔.๑ และ ๗.๔.๒

๘. ระบบติดตามประเมินผล

ระดับความสำเร็จในการจัดทำกระบวนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พิจารณาจากเกณฑ์วัด ระดับความสำเร็จของกระบวนการ โดยแบ่งระดับออกเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

ระดับที่ ๑ ได้กรอบแนวคิด “มาตรฐานการศึกษาของชาติ” เพื่อดำเนินการต่อเนื่องจากที่ผ่านการ พิจารณาของคณะผู้บริหารแล้ว

ระดับที่ ๒ ได้รายงานการวิจัยที่แสดงผลข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย หรือ อยู่ระหว่างกระบวนการวิจัยในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการบันทึกข้อมูล

ระดับที่ ๓ ได้เอกสาร ร่าง แนวทางการจัดหาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาที่ผ่านกระบวนการวิจัย เรียบร้อยแล้ว หรืออยู่ระหว่างกระบวนการวิจัยในขั้นตอนการประมวลผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อจัดทำ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ

ระดับที่ ๔ ได้เอกสาร ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการ สภาการศึกษา หรือคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ เรียบร้อยแล้ว

๙. กฎหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๙.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียน จนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริม ให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการ จัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำ แผนการศึกษาแห่งชาติ และการตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการ ศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตาม ความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการ ศึกษา เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐได้จัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือ ใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษี รวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและ กำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุมิติวัตถุประสงค์ดังกล่าว

๙.๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๓๓ สภาการศึกษา มีหน้าที่

(๑) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติ บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬาทุกระดับ
(๒) พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผน ตาม (๑)

(๓) พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(๔) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม (๒)

(๕) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวงศึกษา ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

การเสนอนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ พระภิกษุ ซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการสภาการศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

๙.๓ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๓๔ ให้มีสภาการศึกษา มีหน้าที่

(๑) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ

(๒) พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนตาม (๑)

(๓) พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(๔) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม (๒)

(๕) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวงศึกษา ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

การเสนอนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

นอกจากนี้ ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สภาการศึกษามีหน้าที่ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ พระภิกษุ ซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมาย

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการสภาการศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา ๓๓ โดยมีเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสภาการศึกษา

๙.๕ กฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการภายใต้กฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ตามกฎกระทรวงดังกล่าวได้กำหนดให้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีภารกิจหน้าที่

(๑) จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและกีฬา กับการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งจัดทำข้อเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรด้านการศึกษาของชาติ

(๒) ประสานการจัดทำข้อเสนอ นโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

(๓) วิจัยและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา การพัฒนาเครือข่ายตลอดจนการรวบรวมและพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้และภูมิปัญญาของชาติ นโยบายและแผนการศึกษาของชาติ

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษา

(๕) ปฏิบัติงานอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงาน

(๖) ปฏิบัติงานอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของเลขาธิการสภาการศึกษาหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

โดยให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักอำนวยการ

(๒) สำนักนโยบายและแผนการศึกษา

(๓) สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

(๔) สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

(๕) สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

(๖) สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

ทั้งนี้ สำนักนโยบายและแผนการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและกีฬา กับการศึกษา จัดทำข้อเสนอ นโยบายและแผนในสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งข้อเสนอ นโยบายเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

(ข) ให้คำปรึกษา เสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำและการบริหารนโยบายและแผนการศึกษา บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและกีฬา กับการศึกษา

(ค) ประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการนำนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติ

(ง) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย